

HADE STEPHEN JAY GOULD RÄTT?

En känd vetenskapsman som hette Stephen Jay Gould var expert på fossil (avtryck efter sedan länge döda växter och djur). Han var en av de forskare som sagt att fossilen inte visar på långsam utveckling från den ena livsformen till den andra. Utan i stället visar de på tydliga skillnader mellan de olika sorterna, precis som det är i den nutida naturen. Vem som helst kan ju se skillnad mellan en hund och en katt eller mellan en örn och en and.

Oftast nämns det inte någonting i skolans biologiböcker om att fossilen inte stämmer med idén om en gradvis utveckling. Men det finns undantag, som till exempel nya Stella biologi 7-9 som vi skriver en del om i detta och kommande nummer av Genesis, och det är bra. Tyvärr försöker de bortförklara att fossilen ser ut som de gör på olika sätt. Du kan läsa om det i artikeln innan den här (s. 46-49) om du vill.

Måste man som forskaren Gould ha ägnat ett helt liv åt fossil för att komma fram till den där slutsatsen om vad fossilen visar på? Nej, absolut inte. Här kommer ett förslag på hur du själv kan skaffa dig en alldeles egen uppfattning på bara några minuter.

GOOGLA PÅ BÄRNSTEN

Bärnsten är gula "stenar" som en gång var kåda från barrträd. Det växte en gång stora skogar på det som nu är havsbotten i Östersjön och Nordsjön. De bröts sönder under en eller flera katastrofer. Det var troligtvis inte så lång tid efter syndafloden när inlandsisarna var mycket större än idag ("istiden"). Då stod havsytan un-

gefär 100 meter lägre än idag eftersom så mycket vatten var infruset i isen. I kådan fastnade bland annat små djur som till slut blev helt dränkta och man hittar dem nu inuti bärnstenarna. Om man lutar på de forskare som tror på evolutionen så är bärnstenen ända upp till "300 miljoner år gammal", men det finns också bärnsten som "bara" är "20 miljoner år gammal".

Gör så här:

1. Öppna Google
2. Skriv in sökorden "amber insects" (amber är engelska för bärnsten)
3. Välj Bilder bland alternativen under sökruatan
4. Titta och bläddra. Känner du igen några djur? Vilka?

Tycker du att insekterna ser särskilt gamla ut? Knappast. Det är helt logiskt att vi frågar oss om de verkligen kan vara så där extremt gamla som det sägs. Tvärt om ser de väldigt moderna ut, eller hur? Är det inte konstigt att de inte förändrats alls på så lång tid?

Detta är vad Stephen Gould kallade "stasis", det vill säga att fossilen tyd-

ligt visar hur djur och växter för det mesta förblir precis som de en gång var. Ofta ända in i vår tid som de du såg i bärnstenarna. Eller åtminstone till dess att de dog ut, som till exempel dinosaurierna (som väl är kanske!).

Vad beror det här på? Jo, du kan läsa om det i det allra första kapitlet i din Bibel. Där står det att Gud skapade alla djuren efter sina olika slag: myggorna för sig (fast de drack växtsafter och inte blod i början), myrorna för sig, skalbaggar för sig, trollsländorna för sig, spindlarna för sig och så vidare. Så var det då, och så är det nu. Busenkelt, eller hur. Det här har många forskare jättesvårt att förstå, eftersom de inte tror på det som står i Bibeln. Men du vet det. Det står så här i psalm 119:99:

"Jag är klokare än alla mina lärare, för jag begrundar (tänker på) dina vittnesbörd (dina ord)."

/Redaktionen